

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Валери Велков Иванов, професор в катедра “Политики, стратегии и отбранително планиране” от факултет “Национална сигурност и отбрана” на Военна академия “Г. С. Раковски”

гр. София, 1504, бул. “Евлоги и Христо Георгиеви” 82,

сл. тел. 02/92 26 615; GSM: 0887 25 51 51

e-mail: val.ivanov@abv.bg

за научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност “професор” за граждански служител в област на висшето образование 9. “Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело“, научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“ по учебните дисциплини „Защита на населението“, „Военна сигурност“ и „Кризис и конфликти“ за нуждите на катедра „Информационна сигурност“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ в НВУ „Васил Левски“, публикуван в ДВ, бр. 14 от 10.02.2017 г.

на кандидата:

доцент доктор инж. Велико Панчев Петров, доцент в катедра „Артилерия“ на Факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ при НВУ „Васил Левски”

гр. Шумен

2017 г.

1. Описание на представените за рецензиране по конкурса материали - монографии, учебници, свидетелства и патенти, статии и доклади.

В документите за участие в конкурса кандидатът доцент доктор инж. Велико Петров е представил общо 75 публикации с обем 3724 страници, от които приемам за рецензиране само тези които са по номенклатурната специалност - 40 броя с обем 1369 страници. От тях монографичните трудове са 1 брой, учебни пособия и учебно-методически разработки – 18 броя, научни доклади на национални и международни научни конференции – 13 броя, регламентиращи документи или проекти от участието на кандидата в различни екипи и колективи – 10 броя.

От общия списък от приетите за рецензиране материали 5 броя са авторски, а 35 броя са в съавторство или разработени в рамките на колективи, като общо 12 броя от тях вече са утвърдени и влезли в сила регламентиращи документи в Българската армия – ръководства, методики, процедури и курсове за подготовка и използване на формированията от полевата артилерия. Всички публикации са в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело” и изцяло съвпадат с изискванията на научната специалност и учебните дисциплини, изискуеми в обявения конкурс. Същите не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор” и в конкурса за академичната длъжност „доцент”, а като обем, качество и стойност намирам за напълно достатъчни за участие в конкурс за академична длъжност „професор” в НВУ „В. Левски” - гр. Велико Търново.

Въздържа се от рецензиране, но приемам за сведение представените трудове извън номенклатурната специалност - общо 27 броя материали. Това са учебници, учебни пособия и доклади от професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, които разкриват широкия кръгзор и високата професионална квалификация на кандидата, но нямат връзка с научната специалност и професионалното направление, както и учебните дисциплини, изискващи се в конкурса.

2. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Анализът на рецензираните трудове на доцент доктор инж. Велико Петров показва, че същият работи целенасочено и доста задълбочено в областта на подготовката и използването в боя и операциите на формированията от полевата артилерия, изследва различни аспекти на изпълнението на огневи задачи по стрелба, извършване на оперативно-тактически разчети при планиране на огневата поддръжка и управление огъня в специфични операции, както и задълженията на командирите и щабовете на дивизионите, командирите на батареи и взводове при управлението на огъня на артилерийските формирования, особеностите на бойното им използване и др. Всичко това пряко кореспондира с нужната квалификация и научната експертиза в обявения конкурс.

Анализът на предоставените за рецензиране научни трудове сочи, че кандидатът е съсредоточил своите научни търсения и изследователски интереси в няколко **тематични области**:

- изследвания по проблемите на *използването на полевата артилерия в Българската армия*, свързани предимно с бойното използване на артилерийските формирования, процедурите за стрелба, планирането на огневата поддръжка, управлението на огъня, както и всестранната подготовка на командирите и щабовете, обучението на личния състав, бойна сглобеност и поддържане на висока бойна готовност на артилерийските формирования и др. Изследвани са също така въпросите по влиянието на физикогеографските условия и основните планински масиви на територията на Република България върху подготовката на бойните действия на артилерията за непосредствена поддръжка, както и основните проблеми при използването на артилерията в съвременните бойни операции, както и при такива различни от война, каквито са операции по поддържане на мира, операции при кризи от невоенен характер, операции (действия) по осигуряване на въздушния и морски суверенитет и др. Предложени са разнообразни варианти за бойното използване на артилерийски дивизион при срещен бой, при оттегляне, при смяна на войски, при водене на бойни действия в обкръжение, представени са основните принципи за бойното използване на артилерийския (реактивния, разузнавателния) дивизион, като са систематизирани ролята,

задачите, бойния ред и реда за командване и управление, както и правила и процедури за разработване на практически разчети, което дава възможност за сравнимост на сили и средства на противостоящи групировки, за определяне на бойния потенциал на страните, на допустимите загуби на собствени и противникови обекти (цели) и групировки, като цяло и по направления, за определяне на центрoвете на тежестта, слабите и силни страни на противника и собствените войски и др.;

- изследване на състоянието на *бойната подготовка на формированията от полевата артилерия и възможностите за усъвършенстване качеството на бойната подготовка на артилерийските специалисти, както и подобряване на организацията, формите и методите за обучение на личния състав*. Тук акцентът е насочен към разработване на указания, правила и процедури по подготовката на стрелбата, включващи разузнаване, наблюдение и определяне местоположението на целите, на процедурите по определяне на данните за стрелба за поразяване при използването на артилерийските формирования в планинско-гориста местност с право мерене, особеностите в подготовката и стрелбата за поразяване с реактивна артилерия, в управлението на огъня при поразяване на надводни цели, както и оптимизация на способностите за изграждането на професионални черти и характеристики на офицерските кадри от артилерийските подразделения;

- разработване на *методически указания, извеждане на принципи, правила и процедури за провеждане на теоретични и практически занятия с обучаемите*, а така също и реда за оценяване на знанията и уменията на випускниците за изпълнение на функционалните задължения на първа офицерска длъжност във формированията на полевата артилерия по време на семестриални и държавни изпити. Систематизирани са критериите за оценка на усвоените знания, навици и умения от курсанта-випускник, степента на овладяване на учебния материал, възможностите за изпълнение задачите по планирането и координирането на огневата поддръжка в различни операции, уменията да използват артилерийското въоръжение при сложни и трудни условия на бойната обстановка и т.н. Разработените методики за провеждане

на тактически, тактико-специални и тактически учения с бойни стрелби дават редица указания, правила, подходи и изисквания за тяхната подготовка и провеждане, с цел повишаване уменията на обучаемите да вземат решения в сложна и бързо изменяща се обстановка, творчески да прилагат своите знания и майсторски да управляват артилерийския огън в различните видове операции, да усвояват начините за борба с добре въоръжен, хитър и коварен противник, на разнообразна и непозната местност, при всякакви метеорологични условия, денем и нощем.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Известно ми е, че кандидатът доцент д-р Велико Петров преподава в бакалавърски и магистърски програми и специализации във факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ на НВУ „Васил Левски“, с годишна аудиторна заетост през последните пет години средно около 450-500 часа.

От приложените документи е видно, че кандидатът има успешно ръководство на 3 докторанти, от които двама успешно завършили, и е бил ръководител на 15 дипломанти. Същият е привлечан за участие в разработването на учебните програми по специалност „Организация и управление на военните формирования на тактическо ниво - полева артилерия“, „Административна и информационна сигурност“ и „Връзки с обществеността в отбраната и сигурността“. Участва в множество научни проекти, включително и при разработването на националните регламентиращи документи по подготовката и използването на формированията от полевата артилерия на Българската армия, в научни журита на конкурси за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и за заемане на академични длъжности, както и при рецензирането на научни и учебни разработки.

Съгласно чл. 40, т. 7 от Правилника за подбор, развитие, оценка и атестиране на академичния състав в НВУ „В. Левски“, по точковата оценъчна система на показателите за заемане на академична длъжност „професор“ по дейности и показатели, **кандидатът събира 2688 точки, при необходими 1200.** Ето защо може да се твърди, че като количествено измерение учебната, научната, изследователската и експертната дейност на кандидата доцент д-р

Велико Петров значително надхвърля изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

4. Основни научни резултати и приноси.

Основните резултати на кандидата са с научен и научно-приложен характер и могат да се сведат до следното.

Научни приноси:

- разширени и допълнени са съществуващите и са генерирани нови научни знания, свързани с бойното използване на артилерийските формирования, като са адаптирани редица теоретични постановки, свързани с принципите, формите, способите и моделите за използването на артилерийските формирования в операции и бойни действия, провеждани в разнообразни условия на оперативната среда;

- получени са потвърдителни факти и са доказани с нови средства актуалността на вече известните страни на някои методи и подходи за управление на огъня на полевата артилерия в планинско-гориста местност, разкрити са основните проблеми при използването на артилерията в съвременните бойни операции, както и при такива различни от война, каквито са операции по поддържане на мира, операции при кризи от невоенен характер, операции (действия) по осигуряване на въздушния и морски суверенитет и др.;

- доразвита е теорията касаеща бойната подготовка на формированията от полевата артилерия чрез усъвършенстване на съществуващите и разработване на нови принципи, правила и процедури за провеждане на теоретични и практически занятия с обучаемите, а така също и реда за оценяване на знанията и уменията на випускниците за изпълнение на функционалните задължения във формированията на полевата артилерия, изведени са критерии за оценка на възможностите за изпълнение задачите по планирането и координирането на огневата поддръжка в различните операции, при сложни и трудни условия на бойната обстановка;

- представена е научна обосновка за необходимостта от постоянен анализ на съпътстващите загуби чрез прилагане на комплексния подход за планиране, ръководене и отчитане на операциите, базирани на ефекта, изведени са някои проблеми свързани с координиране ефективността на

използваните боеприпаси и избягване на загуби, нанасяни на цивилно население и инфраструктура, както и на собствени войски от „приятелски огън”;

- обоснована е необходимостта от прилагане на коефициенти за сравнимост на сили и средства на противостоящи групировки, определяне на бойния потенциал на страните, количеството на допустимите загуби, определяне на центровете на тежестта, слабите и силни страни на противника и собствените войски;

- обогатена е теорията свързана с подготовката и провеждането на тактически, тактико-специални учения и тактически учения с бойни стрелби, представени са нови подходи за обучение и предоставяне на знания за бойното използване на полевата артилерия, командването и управлението, координирането на огневата поддръжка и др.

Научно-приложни приноси:

- разработени са методологически указания, правила и процедури за организиране, подготовка и провеждане на стрелба и управление на огъня на дивизион за непосредствена огнева поддръжка, както и варианти за бойно използване на артилерийски дивизион при срещен бой, при оттегляне, при смяна на войски, при водене на бойни действия в обкръжение, в населени места, в гора, при ограничена видимост, в планина, при зимни условия, в пустиня, при отбрана на широка водна преграда, нощем и др.;

- представени са основните методи и подходи за бойното използване на артилерийския (реактивния, разузнавателния) дивизион, като са систематизирани ролята, задачите, бойния ред и реда за командване и управление, за бойното използване на артилерийските подразделения на механизирания батальон в задържащи бойни действия, в отбрана и в настъпление, както и правила и процедури за разработване на практически разчети, което дава възможност за сравнимост на сили и средства на противостоящи групировки, за определяне на бойния потенциал на страните, на допустимите загуби на собствени и противникови обекти (цели) и групировки, като цяло и по направления, за определяне на центровете на тежестта, слабите и силни страни на противника и собствените войски;

- разработени и представени са методики за провеждане на тактически, тактико-специални и тактически учения с бойни стрелби, с които се усъвършенства бойната подготовка на формированията от полевата артилерия, особено на тактическата подготовка, стрелбата и управлението на огъня и специалната подготовка;

- разработени са насоки за усъвършенстване на формите, методите и процедурите за подобряване на лидерската подготовка на командните кадри и щабовете на артилерийските подразделения, с цел повишаване уменията на обучаемите да вземат решения в сложна и бързо изменяща се обстановка;

- разработени са методически указания, правила, процедури и изисквания при провеждане на практически занятия, семестриални и държавни изпити по въпросите на организацията и управлението на формированията от полевата артилерия, както и използването на специализирани артилерийски системи и комплекси.

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Анализът на предоставените за рецензиране материали сочи, че те представляват по-нататъшно изследване и обогатяване на теорията и практиката на военната наука по използване на артилерийските формирования, а така също по усъвършенстването на бойната подготовка на командния състав от формированията на полевата артилерия в Българската армия и развитието на формите и методите на обучение по организиране, подготовка и провеждане на стрелба и управление на огъня. Същите се ползват в учебния процес на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ и в оперативната и бойна подготовка на артилерийските подразделения.

Не ми е известно публикациите на кандидата да са цитирани от други автори у нас и в чужбина.

6. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата.

От представените справочни материали и документи става ясно, че кандидатът е активен участник в учебно-методическата, научната и научно-изследователската дейност, не само в рамките на НВУ „В. Левски“, но така също и в рамките на Министерството на отбраната и Командването на Сухопътните войски, най-вече при разработване на основните

регламентиращи документи по подготовката и използването на полевата артилерия. Ето защо приемам посочените приноси за лично негово дело.

7. Критични бележки за рецензираните трудове.

Към приетите за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки. Така например, в списъка с научни публикации не открих нито една статия, студия или учебник, а преобладаващата част са методики, правила, курсове и други нормативни и регламентиращи документи, както и научни доклади пред национални научни конференции. Основната причина за факта, че липсват научни публикации, които да са предложени на широката публика вероятно е обстоятелството, че става дума за професионална област на знанието със строго професионален език и специфични термини и понятия, недостъпни за неспециалиста. Но разбира се, би било далеч по-добре за популярността и обществената значимост на автора, ако същите са представени в различни национални и международни издания или научни форуми, и то на няколко езика.

Макар и много рядко се срещат неточности, стилови и редакционни грешки, които не намаляват усещането за значителна стойност на научните резултати. И това е така, защото става дума за дългогодишен целенасочен труд и за работа в екипи или колективи, чиито резултати отдавна са се утвърдили в практиката или са приети като нормативни и регламентиращи документи за подготовка и бойно използване на артилерийските формирования. А наличието на характерните за преподавателя множество учебни пособия, методики и методически разработки, позволяват на автора да изгражда своя собствена образователна школа и да се придаде достъпност на постигнатите научни и научно-приложни резултати.

Посочените слабости са с препоръчителен характер и не намаляват по никакъв начин стойността на научна продукция и изброените по-горе научни и научно-приложни приноси на доцент доктор инж. Велико Петров.

8. Лични впечатления за кандидата.

Познавам лично доцент д-р Велико Петров от около две години, като за този период същият остави у мен впечатление за високо ерудиран събеседник, уважаван от колегите си преподавател, добър научен работник и утвърден изследовател. В подкрепа на това твърдение е факта, че за

последните десет години няма регламентиращ документ или теоретична разработка, касаеща подготовката и използването на полевата артилерия, който да е разработен без негово участие.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

9. Заключение.

В резултат на анализа на предоставените ми материали и научната продукция като цяло на кандидата доцент д-р Велико Петров, мога да обобщя, че същите отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение и Правилника за подбор, развитие, оценка и атестиране на академичния състав в НВУ „Васил Левски“.

10. Оценката на кандидата.

Като имам предвид гореизложеното и значимите научни и научно-приложни резултати в научната продукция на доцент д-р Велико Петров, единствен участник в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ за граждански служител в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“ по учебните дисциплини „Защита на населението“, „Военна сигурност“ и „Кризис и конфликти“ за нуждите на катедра „Информационна сигурност“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ в НВУ „Васил Левски“, оценката ми е „положителна“.

28.04.2017 г.

проф. д-р

Рецензент:

Валери Иванов

